

В

Е

С

Е

Л

К

А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW a Children's Magazine

РІК ХХУІІ
ЛЮТИЙ 1980
Ч. 2. (305)

77.80.

ВСІМ, ХТО ПРИВІТАВ НАС З
РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

І
НОВИМ РОКОМ

ЩИРЕ СПАСИБІ СКЛАДАЄ В-ВО І РЕДАКЦІЯ
„ВЕСЕЛКИ”

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ „ВЕСЕЛЦІ” З БРАЗИЛІЇ

„Веселка” отримала такого листа: Христос Рождеться! Прошу прийняти від мене і від усіх дітей з Кашей-ріні-Прудентопіль найкращий різдвяний привіт і побажання Веселих Свят!

З різдвяним привітом наша сердечна подяка за „Веселку”. Журнал радував дітей і ми просимо прислати його далі.

Бажаємо нових сил і Божого благословення в Новому Році!

З пошаною і вдячністю Вероніка Кепльнер, учителька

Приятель „Веселки” пан Павло Клим з Чикаго, який щороку фундує дарову передплату якійсь дитині, прислав „Веселці” різдвяні й новорічні побажання і пише: „Мені приємно подякувати редакторів „Веселки” Володимирові Барагурі та його співробітникам, які зразково підбирають матеріал до журналу, а працівникам адміністрації за їхню солідність і справність.

Головному Урядові УНС належить особлива подяка й признання у 85-ліття за видавання й доплачування до журналу, вибагливого й точного в появі.

Головна заслуга юначих журналів, зокрема „Веселки” в тому, що вони дають українській молоді основне знання українських справ.

Бажаю наснаги до дальшої праці і щиро здоровлю!

Відповідь Редакції: Високодостойний Пане Клим! Дякуємо іменем видавництва і редакції „Веселки” за святочні привітання і слова заохоти та признання. Ставимо Вас прикладом іншим нашим громадянам, зокрема щодо фундування передплати „Веселки” неможливі українській дитині і за зрозуміння значення та впливу юначих журналів на національне виховання нашої молоді. З Новим Роком бажаємо Вам всякого добра і кріпкого здоров’я та благословення Дитятка Ісус!

З Куритиби, Бразилія отримали ми такого листа:

Моє ім’я є Мірна Слава К. Волошин. Маю 14 літ. Я є ученицею 4-ої класу Суботньої Школи Жіночої Організації при Українсько-Бразилійському Клубі в Куритибі.

Пишу до Вас, щоб поінформувати, як ми у Бразилії проживаємо й що робимо у суботній школі в Світовому Році Дитини.

Крім звичайного курсу, читання, писання, історії, географії, маємо ще курси вишивки, писання писанок, кераміки, виробів з соломки і танці. Українські танці є завжди частиною святочної програми в бразилійських школах і під час Конгресів, на яких ми діти суботньої школи виступаємо.

Мали ми різні конкурси з нагородами за найкращу писанку, найкращу вишивку й опис життя української дитини в Україні.

8-го і 9-го грудня м. р. ми закінчили шкільний рік з виставкою шкільної праці — вишиваних ляльок, кераміки і ручних виробів.

Ми діти Суботньої Школи в Куритибі почуваємося щасливі і вдячні нашим учителям.

Вам, Пане Редакторе, бажаю здоров’я і успіху у Вашій праці, щасливих свят і Нового Року.

Мірна Слава К. Волошин

Відповідь Редакції: Дорога Мірно! Дякуємо за цікавого листа про життя і працю учнів Вашої Суботньої Школи.

Дякуємо за святочні побажання і бажаємо Вам у Новому Році успіхів у науці і праці!

ПОСПІШНИЙ

Василько: — Я бачив, що ти провадив свій ровер в дорозі до школи.

Данилко: — Так, я спізнився і не мав часу сісти на нього.

ЗАБУВ

Івась: — Чому ти увесь час підскакуєш?

Петрусь: — Я взяв лік і забув потрясти пляшечку.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у США — 8 00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС 5 00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1 00 долар.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Обкладинка роботи — Богдана Божемського

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey

30 Montgomery Street — Jersey City New Jersey 07302
Subscription \$8 00 per year UNA members \$5 00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N J

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Божемський — Снігодід у лісі.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

НА САНКАХ

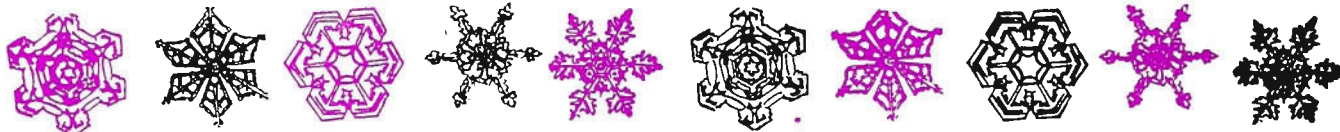
Пада, падає сніжок
З неба просто до санок,
Залітає аж до вух
І під теплий капелюх.

То було б мені байдуже —
Так мороз щипає дуже!
Та ще вітер аж реве,
Кожушинку з мене рве.

Та і це не було б лихо,
Поки санки бігли тихо,
А як дуже розкотились,
У снігу ми опинились:

Я на споді, а згори
Ціла купа дівчорі!
Придавили до санчат
Та на мене ще й кричать:

„Швидше! Швидше! Не лежи!
Сніг струсити поможи!”
Не заплачеш тут ніяк,
Бо ще скажуть: „Не козак!”

Ганна ЧЕРІНЬ

СНІГ

(Ілюстрація Юрія Козака)

Сніг упав — і стало чисто,
Біло-біло навкруги...
Обновилося ціле місто,
Вбралося в білі береги.

А сніжинки волохаті
Закрутили справжній вир.
Як же всидіти у хаті?
Одягайся! Біжи надвір!

Відгорнув я сніг з доріжки.
Сніжні гори — де не глянь.
Снігу вистачить на сніжки,
Тож готуймось до змагань!

Залітали сніжні кулі
Часто-часто, хвись та хвись!
Як влучу — не буде гулі,
Тільки снігу наїсись!

Всі дерева в хутра вбрані,
Наша хата — мов нова...
А на варті коло брами
Стала баба снігова.

Волохатий — hairy, shaggy; вир — whirlpool, swirl; влучити — to hit; гуля — bump, knob.

Картина Василя Залуцького

ПРО ДМИТРИКА-ХИТРИКА І ЗЕЛЕНУ ХИМЕРУ

(Казка)

У великому місті жив собі хлопчик на ім'я Дмитрик. Був він жвавий, непосидючий — де б що не сталося, то Дмитрик був уже там. А також був він бистрий і спритний на всякі витівки й витрибенки, і за це прозвали його Дмитриком-Хитриком. Його мама мала з ним завжди багато клопоту, бо вдався він неслухняний і упертий.

— Дмитрику, помий руки, — каже мама, — дивись які вони брудні!

— Я вже мив-мив, а вони все брудні. Хіба я винен, що до них так бруд прилипає? — сперечається упертий Дмитрик.

— Я не дам тобі їсти, поки рук не помиєш, — знову каже мама.

— Якщо руки часто мити, то може шкіра з них облізти, — видумує Дмитрик.

— А чи ти знаєш, що в тебе ціла армія мікробів на руках і від них можна захворіти? — говорить мама.

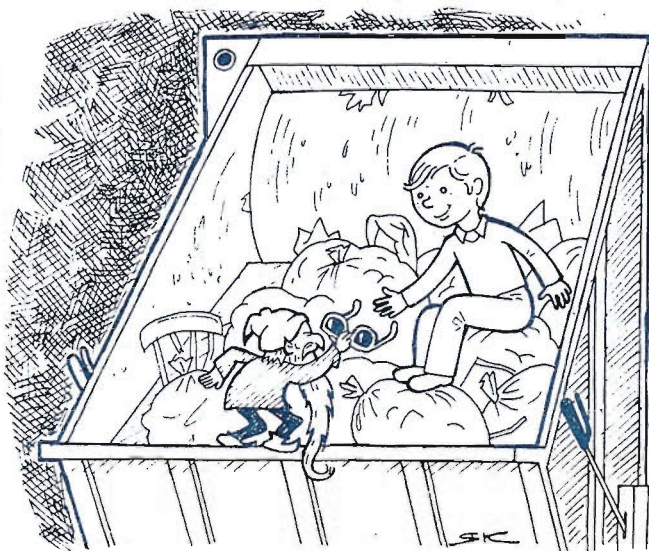
— А я не боюся армії мікробів, бо в мене є водяний пістоль, — хитрує Дмитрик.

— Як ти будеш такий неслухняний і упертий, то я віддам тебе дядькові-сміттареві, будеш сміття викидати, — розсердилася мама.

Дмитрик думав-думав — може це й краще, бо не треба буде руки мити і зуби чистити. Сміттярі завжди брудні, й ніхто їм нічого не каже.

Увечері побачив він велику санітарну машину-сміттярку на розі вулиці, заглянув туди, а в ній нікого не було. „Певно сміттярі пішли на вечерю, — подумав Дмитрик і, скочивши швиденько, примостився в кутку машини. Закортіло йому побачити, куди сміттярі викидають усе сміття з вулиць. Скоро машина загуркотіла й рушила з місця. Їхали довго, звертаючи вулицями, і зупинилися у великому гаражі. „Сьогодні вже пізно, —

почув Дмитрик голос одного дядька-сміттяря, — розвантажимо машину завтра вранці”.

Настала тиша. Сміттярі пішли додому, не помітивши малого Хитрика, який причаївся з-заду на машині. Його так заколисало, що він уже почав дрімати. Та й у гаражі ставало все темніше й темніше. На Дмитрика напав страх — як це він залишиться сам у гаражі? Дмитрик міцно заплющив очі і сховав лице у комір сорочки, бо йому здавалося, що хтось пильно дивиться на нього з темного кутка. Раптом у кутку щось засаруділо, заворушилося й перед Дмитриком з'явився малесенький дідусь-карлик з довгелезною зеленою бородою, що, наче мітла, замітала підлогу.

— А ви хто? Що тут робите? — запитав переляканий Дмитрик.

— Я чаклун Химородник, охоронець країни короля Анабаса і принцеси Флю, — сказав карлик, гладив свою бороду і пильно подивився на Дмитрика. — Про тебе, Хитрику, я вже давню знаю. Ти, напевно, хочеш побачити зелене царство короля Анабаса і принцеси Флю, правда? Ходи зо мною, і я покажу тобі такі чуда, яких ти ще ніколи не бачив. Тільки ставлю тобі одну умову — мусиш у всьому мені коритися. Погоджуєшся?

Погоджуюся, погоджуюся! — наче уві сні відповів Дмитрик. Він здивовано оглядав бородастого Химородника і весело усміхався.

— Ось тобі чародійні зелені окуляри, — сказав карлик, — надій їх — і ти станеш таким маленьким, як я, бо інакше не зможеш пройти крізь ворота зеленого царства. А усмішку свою сховай глибоко в кишеньку, вона тобі тепер не потрібна. В царстві Анабаса ніхто не повинен усміхатися.

Дмитрик-Хитрик скоренько наклав на носика чародійні окуляри і вмить став таким малесеньким, що міг би вміститися на долоні руки. Він легко зіскочив на землю, чаклун Химородник оповив його своєю зеленою бородою, і вони зникли в повітря. Дмитрик з несподіванки заплющив очі. Коли вони знову стали на землю, хлопець виплутався з довгої бороди і лобачив, що опинився у дивному зеленому царстві. Довкола сиділи, стояли, крутилися й присідали якісь чудернацькі зелені створіння — більші, менші й зовсім малесенькі. Чаклун Химородник потягнув Дмитрика за руку ближче до басейну із зеленою водою. Там на череві плазувало лускувате зелене страховище з риб'ячою головою, на якій виднілася золота корона.

Це сам король Анабас, — шепнув Хитрикові карлик, — не підходь до нього близько, бо він може чихнути на тебе отруйним слизом. А поруч нього, чи бачиш? — маленька принцеса Флю. Вона ще не виросла, а коли виросте, то піде гуляти по світі...

Принцеса Флю була подібна до огидної слизької жабки з червоними очима. Вона бавилася коло басейну, вихлюпуючи зелену воду на хвіст короля Анабаса. На голові в неї також ближчала **маленька корона, а на тоненьких лапках із безліччю пальців красувалися крихітні браслетики**. Біля принцеси Флю упали три ясно-зелені, прозорі ящірки й намагалися їй догоджати. Вони метушилися, звивалися або тремтіли, як у пропасниці й цим розважали малу принцесу.

— Хто вони? — слитав Хитрик чаклуна Химородника, що обгорнувся своєю бородою, немов кожушком.

— Це старші дами, які виховують принцесу, — Хирля, Чиха і Химера. Вони навчають її, як найкраще змагатися з людськими істотами.

— Змагатися з людськими істотами? — здивувався Дмитрик-Хитрик.

Так, в зеленому царстві Анабаса всі готуються, щоб нападати на людей, — відповів карлик.

Принцеса Флю незабаром вирядить свого лицаря Ошкоша і все своє військо в наступ.

— Військо? — ще більше здивувався Дмитрик. Тут тільки він помітив, що вся зелень довкола — це не трава, а жива мурашня зі злими помаранчевими очима. Вона заворушилася, наче від подуву вітру. Звідкись з'явилося щось кушлате, немов волохата зелена гусінь, з гострими пазурами на грубих лапах.

— Це Ошкош, відважний лицар принцеси Флю, — шепнув Дмитрикові чаклун. Чудовисько підповзло близько до Дмитрика і, ставши сторч на кінчик свого хвоста, хрипко промовило:

— Ти Хитрику, вступив у наше зелене царство і тепер мусиш виконувати всі накази. Йди під мою команду — ми зараз ідемо в наступ.

Тут зчинилася неймовірна метушня — все мурашине військо знялося в повітря й загуло, мов бджолиний рій.

— Що я маю робити? — оторопів переляканий Хитрик.

— Будеш разом з нами нападати на дітей і дорослих, залазити їм в очі, у ніс лоскотати, кусати, аж поки вони не впадуть зі ніг і не підкоряться нашій принцесі Флю. Ну, гайда! — прохрипів Ошкош. В цю ж мить він випустив з черева зелені крила й пазурами потягнув за собою Хитрика.

— Так, так, ти мусиш коритися, бо ти погодився! — гукав чаклун Химородник, який увесь час пильнував Дмитрика-Хитрика.

— Я не хочу, я не хочу!.. — заперувався Хитрик, вириваючись із гострих пазурів Ошкоша. На очі йому набігли сльози й він нічого не бачив.

— Віддайте його мені, бо він химерний, — гукнула раптом збоку Химера і відштовхнула набік чаклуна Химородника. Вона вже давно приглядалася до хлопчика, він їй сподобався і вона вирішила визволити його з біди. Ошкош розлючено вдарив хвостом об землю і випустив Хитрика зі своїх пазурів.

— Не плач, Хитрику, я тобі допоможу, — сказала тихенько Химера, щоб ніхто не почув.

— Я хочу додому, — хлипав Дмитрик, — я не хочу нападати на людей! І я не хочу, щоб на мене нападали ці огидні зелені мурашки!..

— Я скажу тобі одну таємницю, — зашепотіла Химера, — слухай! Ці мурашки — це мікроби. Вони несуть людям хвороби, але їх не повинен боятися той, хто чисто миє руки й лице. Ось так, як ти, правда?

Дмитрик заховав свої руки за спину, щоб Химера їх не побачила.

— Якщо ти хочеш додому, — зашепотіла вона далі, — то скинь ці чародійні окуляри й дістань з кишені свою усмішку. Мені шкода, що я не можу усміхатися так, як тоді, коли була дівчинкою. Мене також заворожив цей злющий карлик Химородник, але я десь загубила свою усмішку й чародійні окуляри і тепер мушу слухняно служити принцесі Флю.

Дмитрикові стало жалко Химери. Він був такий вдячний, що вона визволила його з пазурів Ошкоша і хоче допомогти вирватися з чаклунського полону.

— Хочеш? Я дам тобі трохи своєї усмішки. Тікай разом зі мною! — радісно гукнув Дмитрик-Хитрик.

— Ой, тихше, тихше! — перелякано зашепотіла Химера, але було вже запізно, бо ці необережні слова почув злий чаклун Химородник і кинувся до Дмитрика. Та Дмитрик-Хитрик був спритніший за нього — він умить скинув чародійні окуляри й дістав з кишені свою усмішку. Враз якась хвиля підхопила його й понесла геть із зеленого царства. Химера приязно махнула йому на прощання зеленою лапкою. Розлючений чаклун Химородник щосили погнався за Дмитриком, намагаючись обкрутити його своєю довгою бородою.

— Пустіть мене, пустіть мене!.. — з усієї сили закричав Дмитрик, вириваючись із цупких пальців бородатого карлика.

— Гей, хлопче, а ти добре по-українському говориш! — голосно сказав хтось. — Скажи мені, де ти живеш? Бачиш, я також українець...

Дмитрик широко відкрив очі — перед ним стояв полісмен.

Прoshу, візьміть мене додому! — заплакав Дмитрик. — Я знаю нашу адресу, а моя мама, напевно, вже розшукує мене...

Поліційне авто швидко примчало Дмитрика до його хати. Затурбована мама не знала, як і подякувати полісменові за те, що знайшов Дмитрика живим і здоровим.

— Де ж ти блукав, сину? Ти, певно, дуже голодний? сказала вона. — Сідай скоренько їсти!

— Ні, мамусю, — перше я мушу добре вимити руки й лице, бо Химера сказала мені... Але це — таємниця і її не можна розказувати.

Мама усміхнулася — за одну ніч з її химерним Дмитриком-Хитриком сталася така чудесна зміна!

Пояснення-поясничок: **витівка** — вигадка (contrivance); **витребеньки** — капризи (whims, caprices); **мікроби** (microbes) — малесенькі створіння, що живуть у повітрі або воді і спричиняють різні хвороби; **шарудіти** — to rustle; **чаклун** — sorcerer, wizard; **виплутуватися** — to extricate oneself; **чудернацький** — strange, odd; **створіння** — creature; **істота** — being; **черевю** — живіт; **плазувати** — to crawl; **страховище** — monster; **слиз** — slime; **слизкий** — slimy; **безліч** — great number; **крихітний** — tiny; **пропасниця** — fever; **мурашки** — ants, але тут це не справжні мурашки, а мікроби; **гусінь** — caterpillar; **сторч** — upright; **оторопіти** — to be struck dumb; **метушня** — turmoil; **пручатися** — to resist; **цупкий** — міцний.

К. ПЕРЕЛІСНА

КОВЗАНИ

У сестри є ковзани —
Ціле горечко мені!
Як іде тепер гуляти,
То не хоче мене брати.

„Я на ковзанку іду —
Упадеш там на льоду.”
Нащо я таке й казав?
Я ще й разу не упав!

ОЛЕНЬ І МІСЯЦЬ

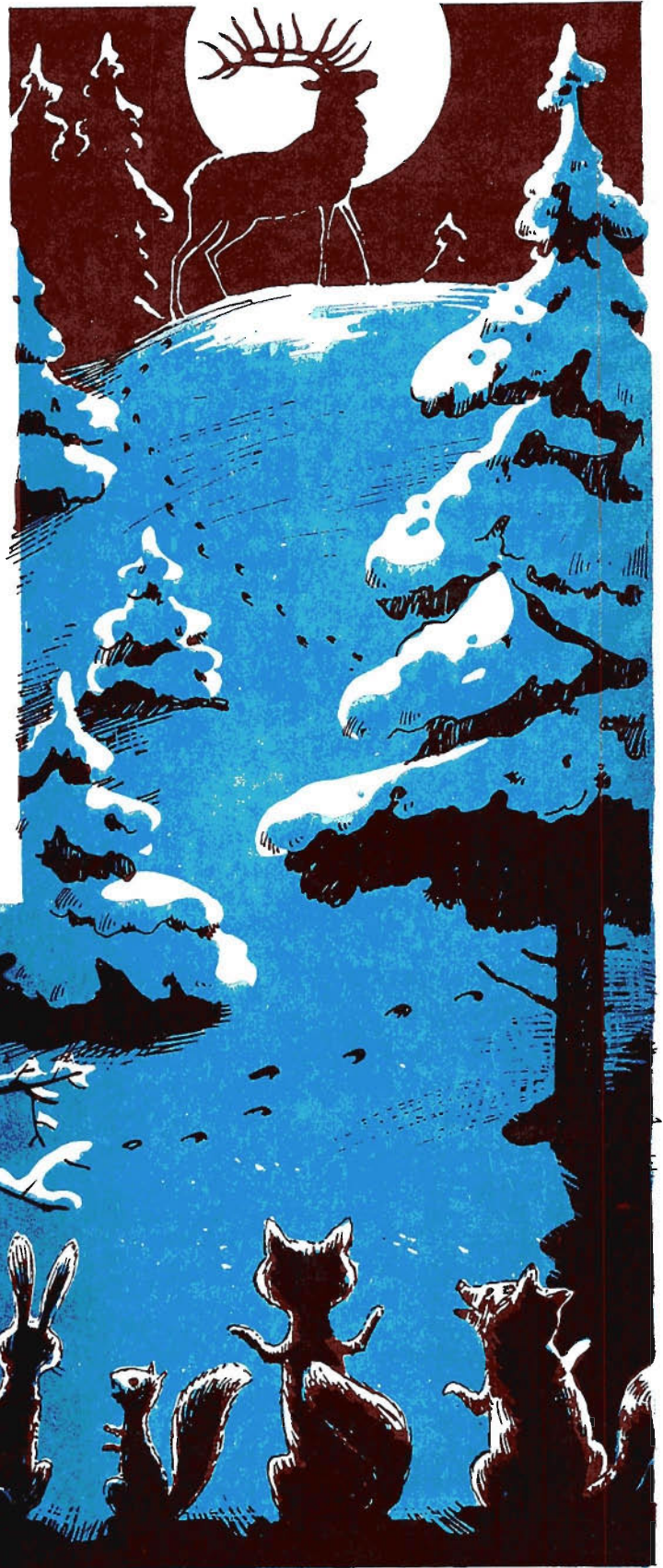
Вийшов Олень на дорогу,
Що у горах між лісів,
І йому на самі роги
Срібний Місяць з неба сів.

Це, звичайно, так здавалось,
Бож такого не бува,
Та із лісу обізвалась
Перелякана Сова:

— Лихо, лихо! Горе, горе!
Лихо, горе ще й біда!
Гляньте: Олень там у горах
З неба Місяць викрада!

Взяв його собі на роги...
Гей, рятуйте Місяць всі!
Вибігайте на дорогу,
Що у горах між лісів!

Засміялись в лісі звірі,
Як почули ті слова,
Бо ніхто з них не повірив
В те, що мовила Сова.

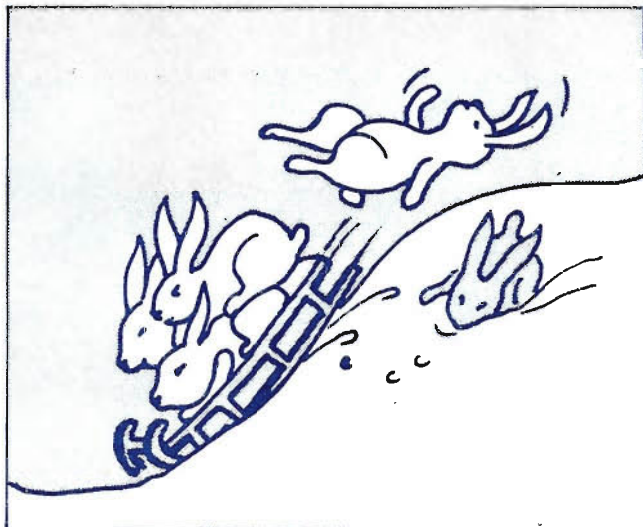

Веселик-Лясе

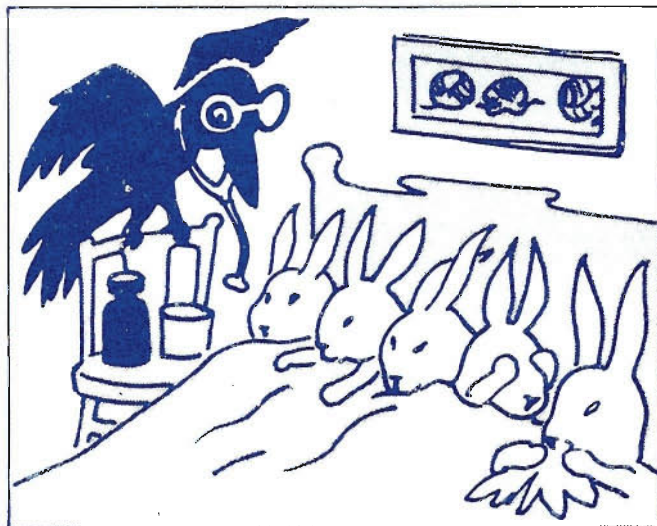
Вітриган, старий дідище,
В полі й лісі люто свище.

Дайте шапку й чоботята,
Щоб не змерзли вушка й п'яти!

Босоногі зайченята
Розгулялись на санчатах,

Мама кликала: — До хати!
Та не слухали малята.

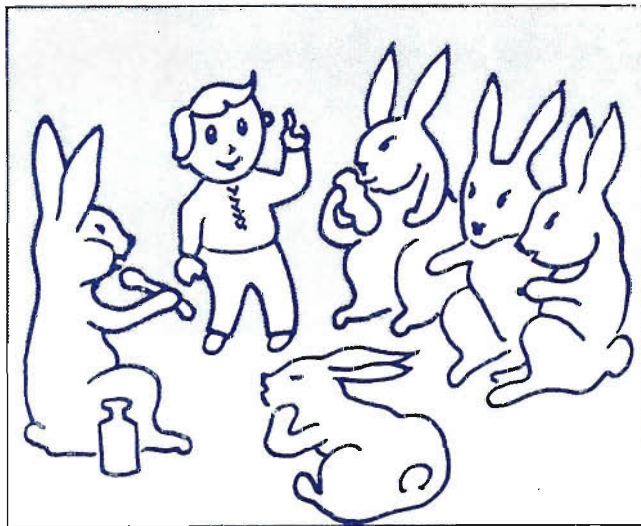

Й похворіли всі на „пчихи”...
Кличе лікаря Зайчиха.

Лікар Грак поміркував,
Мудро глянув і сказав:

— Тут найкраща медицина
Це муштарда й терпентина!..

Біг Веселик по дорозі, —
Закрутили ліки в носі,

Прикий запах! Звідки? Де?
До Зайчихи він веде.

Хворі дітки? Лясь втішає,
Ім казки оповідає.

Й каже: — Всі нечемні діти
Мусять кару потерпіти —

Часом ліки дошкуляють,
Та хворобу відганяють.

Грак — крук (raven).

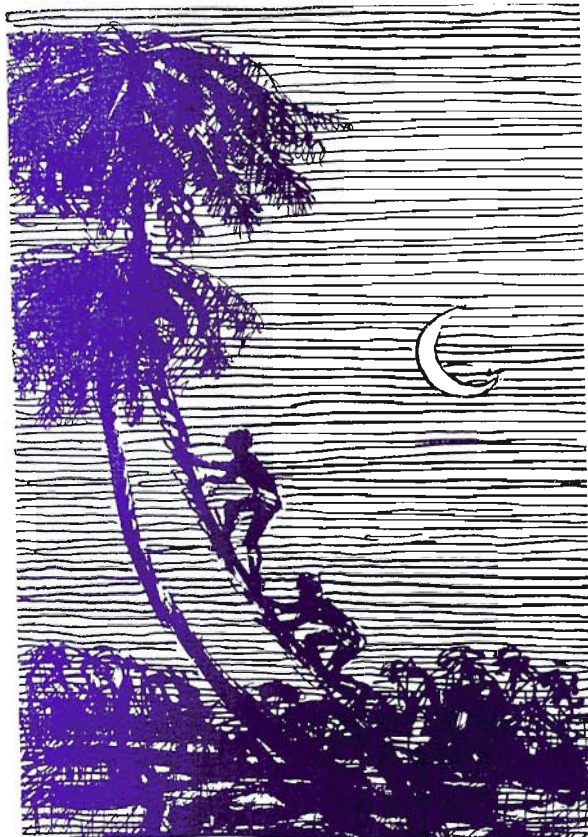
ДАКТИЛЕВИЙ ГАЙ

(Казка — Ілюстрація Зеновія Онишкевича)

В одному африканському селі жили два братчики, Бім і Бам. Були вони не абиякі пустуни. Своїми витівками дошкулили вони не одному мешканцеві свого села, а найбільше мороки з ними мав старий Томбі.

Люди говорили, що Томбі — чарівник. У його саді росли гарні дактилеві пальми, але одна була найкраща. З неї Томбі не з'їдав ні одного дактиля, а всі її овочі приносив у жертву могутньому Духові Пустелі.

От, Бім і Бам змовилися раз: „Покуштуймо дактилів з тієї найкращої пальми у саду Томбі”.

Сказали — зробили. Як зайшло сонце, сп'ялися на пальму і так об'їлися дактилями, що вже й дихати нікуди. Але вони не подумали, що Томбі вже попереду зачарував свою найкращу дактилеву пальму: хто б посмів нечесно спожити її овочі, той сам нехай переміниться в дактиля!

І от, Бім і Бам ще не встигли злізти з дерева, як почули, що з ними робиться щось погане: вони ставали все менші й менші, голови всунулись у тулуби, а очі, вуха й роти зробилися непомітними вузесенькими шпаринками. За коротку мить обидва хлопці стали дактилями і всю ніч пролежали безпорадно під пальмою. Побачив їх уранці Томбі і, не придивляючись до них (у нього був слабуватий зір), поклав у кошик та поставив у коморі на полиці.

За кілька днів приїхали до села торговці, що скуповували дактилі.

„Цього разу я продам їм усі свої дактилі, — подумав Томбі. — А ти, могутній Духу Пустелі, не гнівайся! Я принесу тобі в жертву мигдалі”.

Подумав — зробив. Бім і Бам опинилися разом з іншими дактилями в чималім коші. Купці поклали його разом з іншими скринями, кошиками і мішками на вантажне авто і завезли над море, де у пристані гойдалися великі, менші й малі кораблі. На один корабель попав і кіш з дактилями чарівника Томбі. На другий день корабель відплив у море.

Морська подорож ніяк не сподобалася Бімові і Бамові. У коші було тісно, і вони боялися, що задусяться. Корабель похитувався то наліво, то направо, і від того їх прикро нудило. Вони стогнали й охкали. Інші дактилі штовхали їх і сердилися, мовляв, через вас не можемо спати.

Перепливши море, корабель зупинився в американській пристані. З нього вивантажили всі скрині, коші й міхи, поклали на авто й порозвозили на всі сторони. Кіш з дактилями попав до пекарні у Брукліні. Там були три великі печі. У двох пекли хліби, а в третій — солодкі бублики. Саме в той час пекар висував з неї різні пахучі пундики і млинці.

— Слухайте, хлопці! — сказав опісля найстарший пекар до своїх помічників. — Віднині будемо випікати також пиріжки з дактилями. Ними напевно залюбки ласуватимуть тутешні діти.

Почувши ці слова, Бім і Бам дуже злякалися. Їм страшенно не хотілося, щоб їх заліпили в пиріжка і спекли в гарячій печі.

— Тут нас чекає неминуча загибель! — відізався Бім до брата тремтючим голосом.

— А все це через наші пустощі та нерозважні витівки! — додав з жалем Бам.

Хлопці-дактилі дуже жалкували про свої негарні вчинки і на їх манюсінких очах-шпаринках заблищали сльози.

— Ах, коли б ми могли вернутися в своє село і стати знову хлопцями, як усі інші! Ми були б такі чемні, що нас подивляли б усі люди на світі, — зідали Бім і Бам.

Покищо їм ще не загрожувала смертельна небезпека, бо вони попали у великий бутель на саме дно. Над ними лежало чимало інших дактилів. Але з кожним днем бутель ставав щораз порожніший, бо пекарі потрохи вибирали з них дактилі, відповідно їх приправляли і пекли з них смачні солодкі пиріжки.

Нарешті настав день, коли помічник пекаря, Дарбі, сягнувши рукою у бутель, добув звідти Біма і Бама. Він намірився покласти їх на широку вареницю з тіста, коли нараз почув тонісінькі голоски:

— Ой, не заліплюйте нас, пане майстре, тістом! Ми не справжні дактилі!

Хлопці залебеділи своєю рідною мовою, але, на диво, пекар їх зрозумів.

— А хто ви такі? — запитав украй здивований Дарбі.

— Ми хлопці з села Дактилевий Гай, що лежить в самім серці Африки. Ми пустували, а чарівник Томбі за це нас покарав.

— Невже чарівник Томбі ще живе? — вигукнув утішно пекар. — Я його пам'ятаю з хлоп'ячих літ, бо і я приїхав сюди з Дактилевого Гаю.

Зраділи Бім і Бам, зрадів і пекар-негр Дамбі. Відклав дактилі набік, а по роботі заніс їх у свою кімнату.

— Розкажіть мені про моє дороге рідне село! — сказав. Ох, як я затужив за ним! Уже минуло двадцять років, як я його залишив.

— Ви, пане майстре, радше візьміть нас у кишеню і поверніться у своє село. Бо справді, у цілм світі нема кращого села, як наш Дактилевий Гай!

Пекар аж заплакав, згадавши Дактилевий Гай. Він нагадав собі той день, як він, убогий сирота, виїхав до Америки на заробітки за позичені в Томбі гроші. А тоді подумав, що рада хлопців-дактилів непогана: можна купити квиток, сісти в літака, і за кілька годин він уже буде на своїй батьківщині.

За тиждень пекарський помічник Дарбі, весело посвистуючи, вже сидів у літаку, що летів з Нью Йорку до Африки. В його кишені дрімали Бім і Бам. Вони солодко мріяли про те, що в ріднім селі якось звільняться від чарів.

Приїхавши в рідне село, Дарбі насамперед відвідав старого Томбі. Томбі дуже зрадів, як побачив його і щиро його обіймав. Тоді Дарбі сягнув рукою до кишені і добув два дактилі.

— А це мої товариші подорожі. Чи ти, Томбі, пізнаєш їх?

Аж тепер Томбі уважно приглянувся до дактилів.

— Таж це Бім і Бам! — вигукнув. — Я досі не знав, що то вони закралися на мою зачаровану пальму, але в селі люди довго шукали їх, і ніхто не прослідив, що з ними сталося.

— Якби не вони, то я, може, і не побачив би більше нашого села, — сказав Дарбі. — Це вони нагадали мені наш чудовий Дактилевий Гай і тебе, дорогий Томбі.

— О, коли так, то я зніму з них чари! — промовив Томбі і пішов туди, де стояв жертovníк Духа Пустелі.

За хвилину Бім і Бам почули, що вони стають щораз більші: голови висунулися з тулубів, показали руки і ноги, очі й вуха поширшали, а з ротів по-неслися звуки, зовсім подібні до дитячого сміху.

Отак усе щасливо скінчилося. Бім і Бам стали знову людськими хлопцями, а Дарбі залишився в ріднім любім селі, за яким тужив двадцять років. Тут за зароблені в Америці гроші збудував нову пекарню. Бім і Бам часто до нього приходили і помагали йому пекти солодкі пиріжки з дактилів. Але то були справжні, не зачаровані дактилі, бо ні Бім ні Бам, ні інші сільські хлопці не закрадалися більше до саду чарівника Томбі. Бім і Бам стали такі статечні і порядні, що хлопці з цілої околиці брали собі з них приклад.

Опрацював Роман З а в а д о в и ч

Пояснення-словничок: **витівки** — вибрики (tricks, roguery, pranks); **мороча** — trouble; **мигдаль** — almond; **споживати** — to consume; **шпарина** — щілина (rift, chink); **комора** — pantry; **торговець** — trader, merchant; **лебедіти** — благально просити; **бутель** — large bottle; **варениця** — кружок тіста, з якого ліплять пиріжка або вареника; **статечний** — staid, sedate; **порядний** — decent.

К. ПЕРЕЛІСНА

СНІЖИНКИ

Закрутилися сніжинки,
Як метелики прудкі,
Прилетіли до ялинки
Й почепились на гілки.
Голі кущики прикрили,
Припушили моріжок,
І доріжку побілили —
Зовсім інший став садок.

К. ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрація Яреми КОЗАКА

СЕРДИТИЙ ВІТЕР

Ми сніжиночки біленькі,
І мережані й легкі,
Вітер крутить нас швиденько,
Не пускає у садки.

Тільки ляжемо на квіти,
Чи повиснем на гілках,
Налетить він, та сердитий,
І закине нас на дах.

ЗИМОНЬКА

Ой, ти зимонько-зима,
В тебе жалощів нема:
Снігом вкрила наш садок,
Розігнала всіх пташок.

Вітер твій реве-гудить,
За вікном мороз тріщить,
А та віхола не раз
Заганяє в хату нас.

К. ПЕРЕЛІСНА

К. ПЕРЕЛІСНА

(Ілюстрація Петра Холодного)

Причепився Морозенко
Та й щипає помаленьку:
Ручки, ніжки вже щемлять,
Щічки з холоду горять.

Та ще носик чих та чих!
Бо замерз він більше всіх.
Відчепися ж ти, Морозе,
Бо течуть вже в мене сльози.

СНІЖИНОЧКА

(Ілюстрація Юрія Козака)

Сніжиночка спускалася
Із хмароньки на став,
Та дівчинці попалася —
Присіла на рукав.

А та її легесенько
У пальчки взяла,
Злякалася біднесенька,
Розтала й потекла.

ПРО КУРОЧКУ КОКОКО ТА ЇЇ ЯЄЧКО

(Ілюстрація Яреми Козака)

У моїх батьків було чимале сільське господарство. Були коні, корови, свині, було багато домашньої птиці — індики, гуси, качки, кури.

Я, як усі діти, любив тварини, особливо лошатка, телятка, ягнятка, курчатка, але найбільше полюбив я одну курочку, що своїм виглядом різнилася від решти курей. Була чорна, як крук, а на голові мала такий великий чубок помаранчового пір'я, що треба було його час від часу підстригати ножицями, бо закривав очі.

Брава то була курочка, не така тиха і боязлива, як усі інші. Наших домашніх псів не боялася і не уступала їм з дороги, а з старого добродушного Лиска зробила собі верхівця, вискакувала не раз йому на спину і так їхала на нім кілька кроків. Коли наймичка Маринка вранці відчиняла курник, то чубата курочка мерщій бігла до хати. Коли двері були зачинені, курочка підсакувала до вікна і кудкудакала — мовляв, пустіть мене! В хаті вискакувала на запічок, звідти на піч і так там метушилася (часом там можна було знайти кілька зеренця жита або пшениці), що, бувало, кіт Мурко „для святого спокою” уступався з печі на запічок.

Її вподобав собі курочку як вона була ще малим чубатеньким курчам. Давав їй всякі ласощі, гладив, брав на руки і так її присвоїв, що вона ходила за мною, мов песик, і приходила до рук на заклик „тю-тю-тю”. Бувало, сама вискакувала мені на коліна або і на плече, що мене дуже радувало.

Цікаво було дивитись, як я виходив на подвір'я з кришинами хліба у жмені. Курочка вже чекала на мене. Але й інші кури були б раді проковтнути якусь кришину або поклювати шматок шкуринки. Коли вони підходили до мене, курочка гнівно відганяла їх, погрожуючи дзьобом. Ну, це трохи негарно, але то була лише птаха. Так само, коли хтось чужий хотів її погладити по спині, вона щіпала його пальці дзьобом.

Одного зимового ранку сказала наймичка Маринка, що наша курочка „кокоче”, а це знак, що почне нестися. Досі курочка не мала в нас імення, а з того часу ми назвали її Кококо. Ми, то я і наш пасушок від корів, Федь.

Про Федя варто також сказати кілька слів. Він був круглий сирота і не мав ближчих родичів. Ніхто не хотів ним заопікуватися — може тому, що він був низький на зріст, карлик. Мої батьки змилосярдилися над хлопчиною і взяли його до себе. Вліті він пас корови, а взимі мешкав разом з котом Мурком на кухонній печі. Треба знати, що печі в Україні за моїх часів були муровані і складалися з двох частин — плити, на якій варили їсти, і властивої печі, де пекли хліб. Ззаду над хлібною піччю була рівна площадка, подібна до малесенької кімнатки, де господарі часом сушили збіжжя, а часом дозво-

ляли сидіти меншим дітям. Це й називалося „сидіти на печі”. Бувало, діти там читали книжку або й училися. Я любив таку піч, бо там було затишно і тепло. Звичайно ж, теплу піч, особливо в зимі, любили і коти, тож наш Федь і сивий Мурко мешкали собі на печі в братерській згоді.

Я любив Федя, хоч він був старший від мене. Я часто приходив до кухні, де ми завжди вміли знайти собі якусь цікаву роботу: майстрували вертеп під Різдво, клітки для пташків, бузинові „пукавки” тощо. Коли Маринка сказала, що Кококо буде нести яєчка, ми з Федем посадили курочку в старе решето, вистелене сіном, накрили зверху другим решетом і засунули під Маринчине ліжко. Курочка не протестувала, і ми часто заглядали, чи вже знеслася. Ні, ще не прийшов час!..

Курочці надокучило сидіти тихенько під решетом, вона якось умудрилася відхилити його і вийшла з-під ліжка. Ми на той час майстрували з Федем драбинку, щоб відгородити курочку від решти хати. Ми були так захоплені роботою, що не помітили, коли курочка вискочила на піч. За хвилину ми почули на печі голосне кудкудакання. „Що це таке, — думаємо, — невже сталася війна між Кококо і Мурком? Треба спішити на поміч курочці!” Швиденько полізли ми на піч. Ніякої війни там не було, Мурко лежав мирно на своїм місці, а Кококо стояла на середині „печі” і не переставала верещати.

Глип Федь у куток та й каже: „Диви! Яйце!”

Нашій радості не було кінця. Наша Кококо знесла перше яєчко, але не в кошику, де ми хотіли, лише на печі, де вона хотіла. Ми обидва навипередки простягнули руки по яєчко, щоб чимскоріше похвалитися перед усіма домашніми, що то ми маємо. Щастя, що яєчка не збили!

По виходу першої радості прийшла черга на дальші пляни: з цього першого яєчка має вилягтися курчатко, і воно напевно буде таке ж саме, чорне, чубате і кмітливе, як його мама. Федь узяв на себе обов'язок вимостити гніздо, а я пішов до своєї мами по квочку.

— Мамо, прошу нам дати квочку. Ми хочемо мати від Кококо курчатко, але вона ще не квокає. Мама засміялася.

— Ой, ти мій господарю! Не тільки Кококо, але ніяка курка тепер, узимі, не квокає ні не висиджує курчат. Квочок у нас нема і не скоро будуть.

Я був розчарований. Мрія про маленьке чубате курчатко розвіялася. А до весни так довго чекати!

— Що ж тоді нам робити з тим яєчком? — запитав я. — До весни воно постаріє.

— З'їсти! — відповіла мама.

Пригасла наша радість, але нехай уже так буде! Замість курчатка — яєшня. Спрямимо яєшню.

Сами спряжимо. Зробимо це тоді, як Маринка піде напувати корови.

Федь знайшов Маринчиного кухонного фартуха. Фартух був задовгий, тож він зав'язав його аж на карку. Вилив на сковороду трохи молока, розбив яйце, і вже пряжимо. Нараз на подвір'ю перед входом до сіней зчинилася колотнеча. Почулося собаче гавкання і голосне кудкудакання.

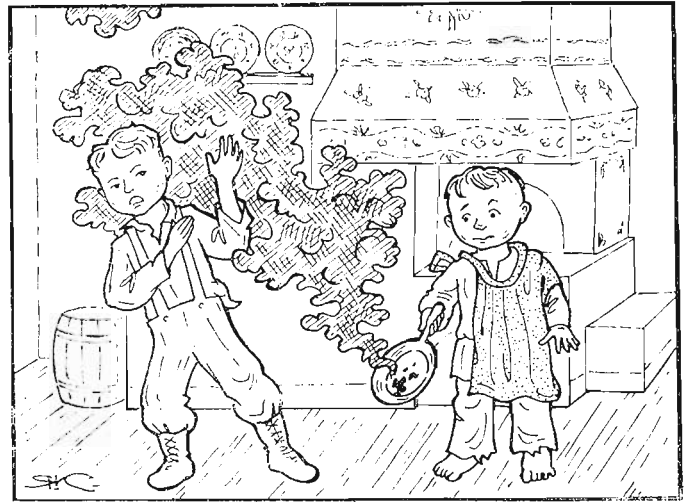
— Чи не трапилася Кококо якась немила пригода? Треба бігти на рятунок!

Ми обидва з Федем наввипередки кинулися з кухні до сіней, а звідти на подвір'я. Дивимосся, справді Кококо посварилася з нашим Лиском. Йому дали їсти, а Кококо хотіла взяти собі з його черепка шматок картоплі. Лиско гаркнув, Кококо дзьобнула його вніс — і так образила собачу честь.

Ми мусіли мирити посварених приятелів. Я схопив Лиска за ремінець на шиї і відпровадив його до стайні, а Федь силкувався загнати курочку до курника, що йому не дуже вдавалося. Коли ж ми по деякім часі вернулися до кухні, застали там повно сивого диму. Ми кинулися до сковороди на плиті з думкою про яєшню... Дарма! Її вже не було — вона зчорніла, звугліла...

Нам з Федем стало дуже сумно, і ми не могли зрозуміти, чому Маринка і наймит Пилип так щиро з нас сміялися.

І так, з того першого яєчка курочки Кококо ми не тільки не дочекалися курчатка, але навіть не поласували з нього яєшнею...

Різні невдачі бувають на світі.

На основі записок Костя Гупля
опрацював Роман Завдович

Пояснення-словничок: **квочка** (clucking hen), — це курка, яка готується висиджувати (to hatch) курчат; **лоша** — colt; **чубок** — topknot; **верхівець** — кінь, на якому їздять верхи; **жменя** — handful; **клювати** — дзьобати (to peck); **карлик** — dwarf; **площадка** — platform; **решето** — sieve; **умудритися** — to manage; **драбина** — ladder; **наввипередки** — trying to outrun each other; **кмітливий** — intelligent; **пряжити** — to fry; **яєшня** — scrambled eggs; **фартух** — apron; **черепок** — тут: надшерблений глиняний горщик; **сковорода** — frying pan.

Володимир МАЦЬКІВ

ДЕЩО ПРО МИСТЕЦТВО

Читачі „Веселки” бачать, що їх матері прикрашують помешкання картинами мистців-малярів, вишивками, керамікою, скульптурою або іншими мистецькими прикрасами. Усі ці прикраси, це твори мистців. Мистецтво в усіх його видах, це вияв культури народу. Кожний народ розвиває і зберігає свою національну культуру.

Мистецькі твори виконують люди, обдаровані мистецькими здібностями. Таких людей небагато. Але вони мусять ці здібності розвивати від молодих літ.

Маємо два роди мистецтва: народне й індивідуальне. До народного мистецтва зараховуємо такі ділянки, як вишивки, кераміку, плоскорізьби, народні пісні, танки, оповідання, казки тощо.

Народне мистецтво виконують люди обдаровані мистецькими здібностями. Вони не мусять мати мистецької освіти. Звичайно вони самоучки, або вчаться одне від другого.

Інакше є з індивідуальним мистецтвом. Кожна молода людина, яка має відповідні здібності й охоту до мистецтва, мусить здобути мистецьку освіту. По закінченні мистецьких студій стають вони малярами, скульпторами, архітекрми, музикантами,

композиторами. Це важка праця, яка вимагає не тільки таланту, але й освіти.

Твори мистців виставляють, оглядають і набувають любителі мистецтва. Мистецтво, це великий вклад у культуру народу й усього людства. Мистецькі твори зберігаються не тільки в приватних домах, але передусім у музеях, бібліотеках, архівах, домах культури, галеріях.

Наші молоді люди, обдаровані мистецькими здібностями й бажанням стати мистцями, повинні присвятити своє життя цій ділянці культури.

В Україні ворог старається всякими способами нищити нашу культуру, закриває музеї, палить бібліотеки, вивозить скарби нашої культури в Москву, а навіть забороняє послуговуватися рідною мовою та заставляє дітей від наймолодших літ вживати московську мову.

Українці у вільному світі повинні присвятити свої сили та здібності розвиванню, плеканню і помноженню рідних мистецьких творів та зберіганню їх для наступних поколінь.

ГЕЙ „ВЕСЕЛКО!”

(Тато сина Тараса виручає)

Рідко так „Веселко”,
Друком в світ виходиш —
Чи сидиш ти на кріселку,
Чи кудись ти бродиш?

Треба довго тебе ждати,
Щоб ти загостила...
Було б добре, щоб ти мала
Свої власні крила.

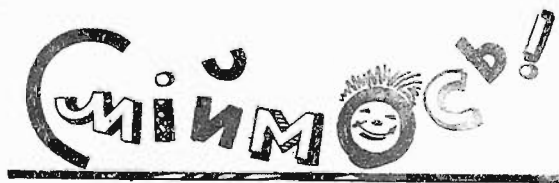
Часто тата або мами
Мушу запитати:
„Чи „Веселці” із Нью-Джерзі
Так довго манджати?”

А ось нині я одержав
„Веселку” нарешті,
І на силу успокоївся —
Стало мені легше.

Сам читав я, а ще й тато,
Як я йшов вже спати.
То я з того реготався
Не міг перестати.

Колись буду й я писати
(Прийде таке свято!).
Та ще мені у присвяті
Пише це мій тато.

Діонисій Мельник
Рочдейл, Англія

НЕ ВИНЕН

Батько: — Чому тягнеш котика за хвостика?

Син: — Я тільки тримаю хвостика, а котик сам його тягне.

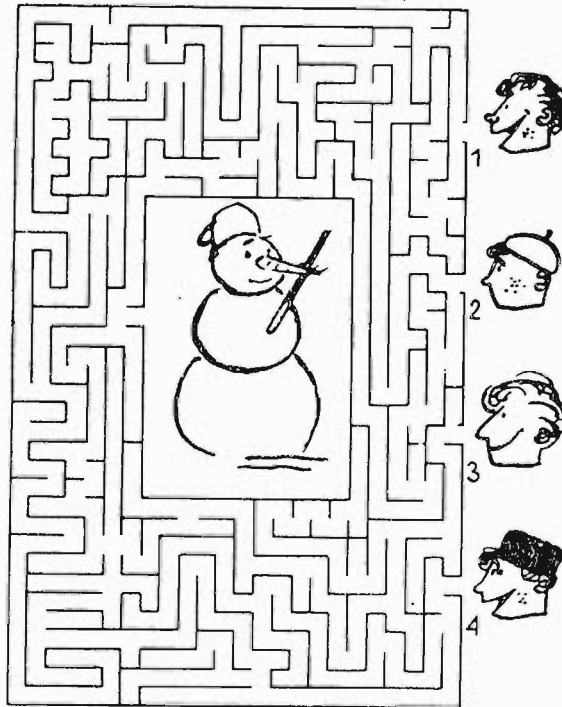
ДВІЧІ НЕ ЧИТАТИ!

— Івасю, навіщо ти видаєш сторінку з читанки?
— Щоб через помилку сторінки двічі не читати!

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З ЧИСЛА „ВЕСЕЛКИ” ЗА СІЧЕНЬ 1980 р.: КОЛИ ЦЕ БУВАЄ? Різдвяні свята. РІЗДВЯНА ШАРАДА: макітра. РІЗДВЯНА ЗАГАДКА: школа, лілея, сідло, коник, крила. Цілість: к о л я д н и к и .

СНІГОВИЙ ДІД

Котрий із чотирьох хлопців зліпив снігодіда? Відгадайте, котра дорога веде до місця з снігодідом?

ЗАГАДКА

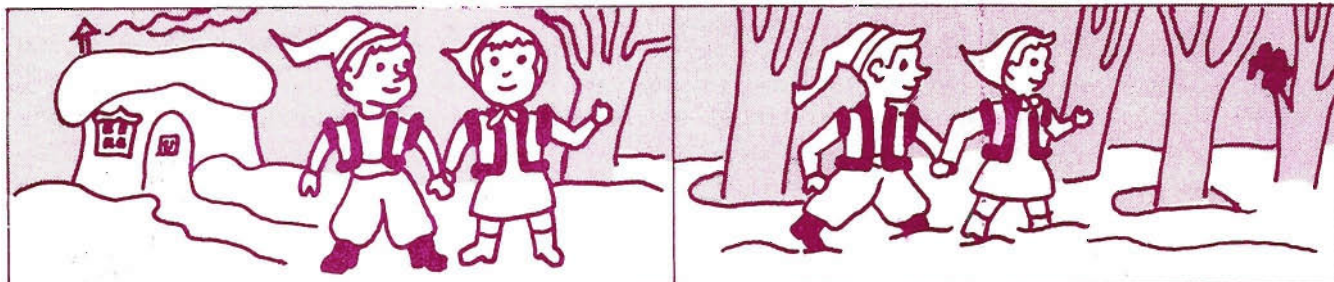
Не бувала я ніде,
Тільки у крамниці,
Але можу розказать
І казки й билиці.

Часом і віршика скажу
Про kota і мишку...
Чи впізнали, дітки, ви
З малюнками ?

ЩО ЦЕ?

- а) Не рослина, а листочки маю,
Вірші і казки і жарти всім розповідаю.
- б) По таблиці походжаю — білі знаки залишаю.
- в) То чорна, то сива по небі ходила, набив її вітер, сльози розпустила.
- г) Одну ногу маю, та журби не знаю. По папері ходжу,
все писати можу. Але сам ніколи не можу ходити, мусять мене діти — рукою водити.
- г) Як звинеться у клубок — ні головки, ні лапок. Має повно колючок, а зовється

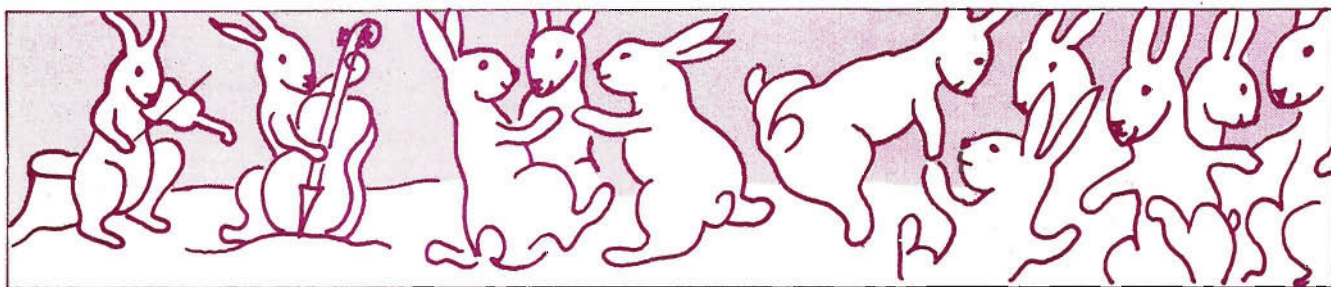
Гоца Дзала

Мороз і сніг кругом лежить
І гай під снігом тихо спить.

Та Гоца ані Ромтомтом
Не хочуть спати під рядном.

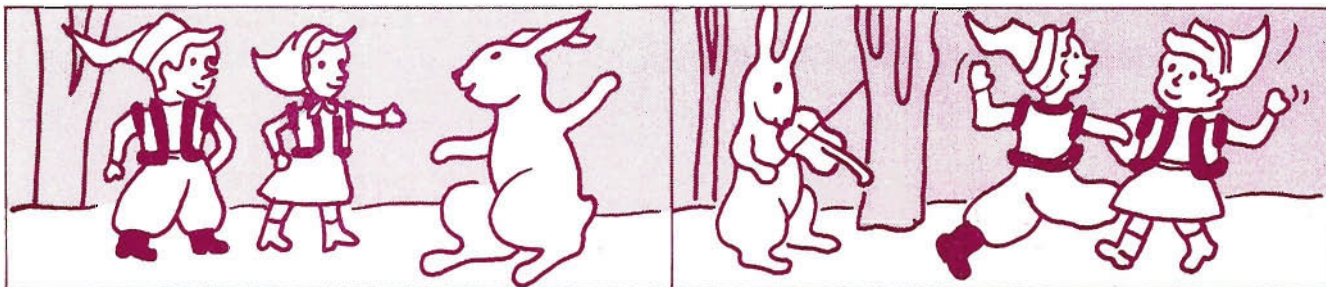
Вони, надівши кожушки,
Ідуть по лісі між дубки.

Та раптом бачать: між дубків
Зібралось з десяток зайців.

Один на скрипці жваво грає,
На басі другий помагає.

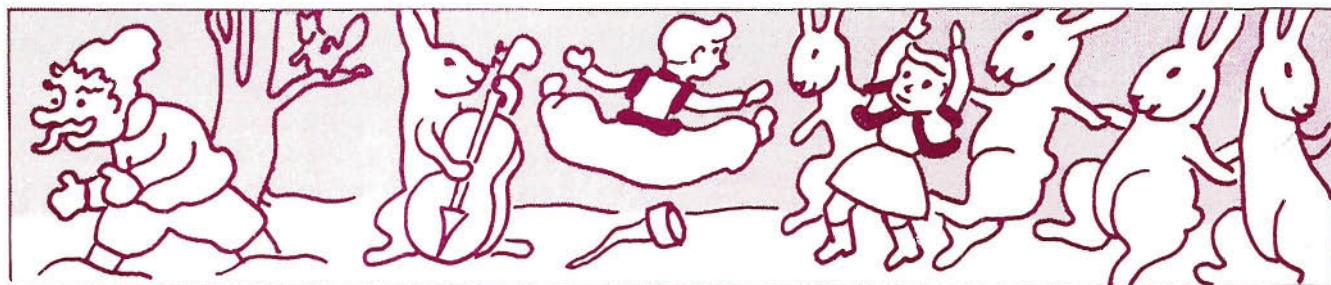
А решта зайців без принуки
Танцюють, взявшись за руки.

— А що це за музики в вас?
— Ми гріємось в морозний час!

— Це добра думка! — Гоца каже:
Нам грітись також не завадить.

І Кличе гнома: — Гей, друже!
Ти танцювати любиш дуже!

От Ромтомтомик не чекав,
Із Гоцою затанцював.

Зайці тупцюють, скільки духу,
Аж довгі їм трясуться вуха.

В Мороза ніс червоний став,
Та він зайців не налякав.